

VIITORUL BIBLIOTECII, VIITORUL COMUNITĂȚII

Vlad POHILĂ

Codul profesional recomandă, într-un anumit sens chiar și cere, bibliotecarilor, să nu-și manifeste simpatia sau reticențele față de o categorie anumită de utilizatori – toți trebuie tratați la fel; nevoile, preferințele, pretențiile tuturor trebuie să se afle în prim-planul atenției angajaților bibliotecii. Oricum, există grupe de cititori față de care mulți bibliotecari nu pot să nu-și acutizeze atenția. Astfel, categoria numită metaforic „de vîrsta a treia” implică o atitudine mai grijulie, mai călduroasă, ca să nu zic mai duioasă, și această abordare vine cumva de la sine, din educația de acasă și din școală, datorită căreia avem implantată în suflete un sentiment ce depășește stima față de omul în etate, față de persoana cu o bogată experiență de viață, cu abilitatea și cumpătarea specifice anilor adunați. Altă categorie favorizată într-un fel de atenția bibliotecarilor o formează copiii, cei care, în afara casei părintești – la școală, în stradă, la magazin sau la bibliotecă – consideră că trebuie să li se acorde căldura cu care îi obișnuiesc, de obicei, părinții și bunicii, frații și surorile mai mari, alte rude apropiate. Urmează adolescenții și tinerii, din prima subcategorie făcînd parte, de obicei, liceenii, iar din cea de a doua – studenții, precum și proaspeții absolvenți de școli profesionale, colegii și universități, cei care fac primii pași în cariera profesională, de fapt, își încep viața de sine stătător. Copiii, adolescenții și tinerii sînt și la noi, și în lumea largă, cei mai energici utilizatori ai bibliotecilor. În acest sens, nu

contează prea mult motivațiile, care pot fi cele mai diverse: de la curiozitatea infantilă, la interesul adolescentin, la pasiunea juvenilă pentru universul literaturii și miracolul cunoașterii, pînă la necesitatea de a face față cerințelor programei școlare / universitare, dar de multe ori și pentru a răspunde dorinței părinților de a-și vedea odraslele instruite, culte, puternice prin cunoștințe, sensibile la discreta chemare a frumosului de lîngă noi, a sublimului din literatură și arte. Reprezentînd, viitorul comunității, tînăra generație este, în mod firesc, și viitorul bibliotecii. De altfel, ordinea poate fi inversată, și ecuația va rămîne, în fond, neschimbată: viitorul bibliotecilor este și viitorul comunității. De aici și importanța de a păstra și a perpetua rîndurile acestui contingent de utilizatori. Prezența respectivei clase de cititori în filialele BM este atît de impunătoare, încît face să se șteargă, tot mai mult, linia de demarcare (și așa destul de fragilă, mai mult simbolică), între contingentul de cititori ai bibliotecilor pentru copii și din celelalte categorii de biblioteci publice (poate cu excepția celor academice și a unor biblioteci de îngustă specializare).

După cum ne poate confirma majoritatea bibliotecarilor, copiii, adolescenții, tinerii cititori, nu trebuie „aduși cu arcanul” la bibliotecă, ei trec cel mai des pragul acestei instituții, inclusiv din motivele enunțate ceva mai sus, cărora le pot adăuga încă o sută, dacă nu chiar o mie și unu de alte pretexte. Așadar, nu există o problemă sau, cel puțin, nu există stringența

unei probleme a atragerii la bibliotecă a categoriei date de utilizatori. Or, aceasta, încă nu înseamnă că nu ar exista necesitatea de schimbare, diversificare, ameliorare, modernizare a anumitor aspecte din munca bibliotecarilor cu cititorii pe care îi vom numi, convențional, „de la șapte la 25 de ani”. Este, la mijloc, după cum am menționat deja, nu atât o problemă, cât, mai ales, un scop, o sarcină, o opțiune, o aspirație, de vreți, care consună cu tendința dintotdeauna a instituției bibliotecare de a merge în pas cu necesitățile și doleanțele abonaților ei, de a răspunde cât mai adecvat la provocările epocii în care trăim. Or, aceste, provocări vizează în egală măsură – deși, în chip diferit – și prestatorul, și beneficiarul de servicii, de informații, de programe etc.

Acest număr suplimentar al revistei *BiblioPolis* care este, de altfel, a treia ediție specială, tematică, în scurta istorie a apariției revistei noastre, își propune scopul de a întinde o mână de ajutor bibliotecarilor întru a-și perfecționa și a moderniza relația cu utilizatorii din numeroasa, agitata, de multe ori, și surprinzătoarea, dar cu certitudine și valoroasa categorie de cititori „de la șapte la 25 de ani”. Lansînd ideea elaborării acestui nr. 5 pentru anul 2014, Direcția BM și Departamentul studii și cercetări, au pornit de la axioma că o culegere tematică de texte (în cazul nostru, un număr special al *BiblioPolis*-ului), poate substitui, cu indiscutabilă certitudine, dar și reală eficiență, cele mai insistente recomandări cu trimiteri la cele mai solide volume de specialitate. La fel, este indiscutabil avantajul unei antologii tematice de texte tipărite în raport cu serii întregi de comunicări la conferințe, colocvii, seminare, mese rotunde etc. – oricît de multe și oricît de iscusite ar fi acestea. Așadar, s-a plănuțit, s-a muncit și s-a realizat un instru-

ment comod și util pentru a repera activitatea de acum și, foarte posibil, de viitor, a bibliotecilor în domeniul comunicării creatoare și cât mai eficiente cu copiii, adolescenții și tinerii.

Prezentul număr tematic de *BiblioPolis* – întru totul comparabil cu o carte de specialitate – este structurat în patru compartimente, după cum urmează: (1) **Politici privind serviciile de bibliotecă destinate copiilor și tinerilor**; (2) **Susținerea educației copiilor prin intermediul bibliotecilor**; (3) **Experiențe de fortificare a abilităților bibliotecarilor privind educarea copiilor și tinerilor**; (4) **Experiențe și istorii de succes în cadrul Bibliotecii Municipale „B.P. Hasdeu”**.

Compartimentul deschizător al ediției speciale a *BiblioPolis*-ului include un curios Ghid pentru servicii de bibliotecă destinate tinerilor, apoi un suport de curs cu subiectul *Metode creative folosite în activitățile de tineret*; în fine, cuprinde și niște *Linii directoare privind spațiul național al adolescenților*. Sînt lucrări elaborate de specialiști de la foruri de talie internațională în domeniul biblioteconomic, documente cu caracter mai mult de recomandare decît de obligativitate, dar care, prin demersul lor, vor incita, cu siguranță, interesul destinatarilor.

La configurarea conținutului din cel de-al doilea compartiment și-au adus contribuția mai mulți autori – exclusiv doamne – specialiști cu un bun nume și / sau cu vechime apreciabilă de muncă în domeniu, din faimoase biblioteci românești, de la București, Cluj-Napoca, Focșani etc., precum și cu implicarea Asociației Naționale a Bibliotecarilor și Bibliotecilor Publice din România. Subiectul abordat în cercetările dnelor Sorina Stanca, Ioana Crihană, Margareta Tătăruș, Gabriela Toma, Claudia Șerbănuță, Anca Pop, din acest subcapitol,

poate fi rezumat și astfel: **Biblioteca, în calitate de mijlocitor, susținător și furnizor de surse pentru educația copiilor și tinerilor.** Vor reține atenția cititorilor acestui număr de revistă **nuanțări** precum: *Servicii și paradigme noi de interacțiune cu utilizatorii* (la nivel național); *Noi programe destinate copiilor în spațiile Bibliotecii Naționale a României*; *Construirea relației bibliotecă – utilizatori din rîndul adolescenților și tinerilor la BJ „O. Goga” Cluj*; *Destăinuiri vizînd (re)inventarea bibliotecii și a serviciilor ei* (pentru aceeași clasă de utilizatori); *Inițiativă și voluntariat într-un loc ideal* (care nu e altul decît biblioteca); *Cum să găsești mai lesne și mai sigur și cum să ții drept drumul spre bibliotecă* etc.

Ocupă un loc de vază și un spațiu amplu **studiile ce pun în evidență experiențe de fortificare a abilităților deținute de către bibliotecari în vederea educării copiilor și tinerilor.** În acest compartiment au fost plasate lucrări de bibliologi din SUA, Marea Britanie, Finlanda, Rusia, Danemarca etc. Ni se par edificatoare chiar și titlurile unor cercetări și / sau analize de aici: *Imprimantele 3D și roboții joacă un rol în istoria mea. Acțiuni de învățare participativă și crearea conținutului într-un spațiu de producție și creativitate* de M. Peltonen și M. Wickström; *Competențe necesare bibliotecarilor, care lucrează cu copii și adolescenții în era digitală* (autori: D. Hamada, S. Stavridi); *Istoriile sînt mult mai mult decît o foaie de hîrtie: folosirea transmediei împreună cu tinerii adulți* (de J. Parker, R. McDonald); *Dați-i bibliotecii libertate: adolescenții și tinerii ca producători de conținut...* (autori: I. Marjanen, H. Roisko); *Transmedia Storytelling ca instrument al educației* (de D.V. Loertscher și B. Woolls); *Biblioteca „James B. Hunt Jr.” – o bibliotecă pentru viitor: chiar astăzi* (autor: D.M. Day); *Pe vîrfurile valurilor sau înghițiți de ele? Navigarea în*

mediul informațional în schimbare, studiu elaborat după rapoartele IFLA; ș.a.

Cel din urmă compartiment din numărul curent al *BiblioPolis*-ului conferă nu numai originalitate, culoare și aromă locală, dar și o temerară inițiativă de conformare la experiențe testate în lumea civilizată, în vestul Europei sau în America de Nord. Ne referim la cinci articole scrise de colegii noștri de la BM „B.P. Hasdeu”, lucrări axate pe tematica generală a ediției speciale a revistei, iar numele autorilor merită a fi enunțate: Vitalie Răileanu, Margareta Cebotari, Ana Ostașevschi, Larisa Ungureanu, Ludmila Capița. Nu ar trebui să ne neliniștească faptul că studiile din acest compartiment „local” sau „național” (în sensul de „la rang național / la scară / de valoare națională”) parvin de la doar trei filiale: „O. Ghibu” (două articole), „Ovidius”, „Tîrgoviște” și „Transilvania”. Avem în față un debut, un început care cu certitudine va fi de bun augur, căci, recurgînd la o metaforă de marele Lucian Blaga, „orice început se vrea fecund...” Și dacă tot am amintit de o nouă inițiativă în activitatea de cercetare și publicistică a colegilor de breaslă, ar fi nedrept să neglijăm încă o manifestare a lor cu titlu de premieră, și anume, traducerea studiilor de autori străini, din engleză în română. Au trudit la tîlmăcirea mesajelor din Occident: Cristina Mocanu, Adrian Vlădică, Valeria Țurcanu, Cristina Rogalnicov, Tatiana Cazacu, unora dintre acești tineri revenindu-le sarcina de a transpune cîte două și chiar trei studii. „Dînd Cezarului ce-i a Cezarului...”, adică, apreciind și elogiind eforturile traducătorilor, nu putem să nu menționăm că roadele muncii lor au putut căpăta un aspect final, mai adecvat, în urma „filtrării” făcute de dna conf. univ. dr. Lidia Kulikovski și dr. Mariana Harjevschi care s-au îngrijit de precizia redării sensului, dar și de corecti-

tudinea utilizării termenilor de specialitate în întreg cuprinsul revistei.

Avînd la îndemînă această avanpremieră a numărului 5 / 2014 (ediție specială, tematică), al revistei *BiblioPolis*, nu ne rămîne decît să îndemnăm destinatarii să țină mereu în preajmă un exemplar al publicației, ca să-l poată răsfoi din cînd în cînd și citi atent, la compartimentele de interes sporit, în orele de (auto)instruire profesională. Firește, ne referim, în primul rînd, la angajații BM: din cele mai diferite departamente și filiale, cu cel mai diferit grad de implicare în munca de promovare a cărții, lecturii, cunoștințelor, bunei creșteri a copiilor etc. De altă parte, avînd în vedere noutatea conținutului și demersului textelor, succint analizate aici, de noi,

ne exprimăm părerea că volumul în care-s adunate ele ar prezenta interes, ba ar fi și de un real folos, pentru colegii de breaslă din întreaga Republică Moldova. Posibil și în mai multe segmente ale spațiului biblioteconomic românesc, cu eventuale „tregeri ale frontierei”, spre cele vreo 30 de state în care sînt risipiți acum conaționali noștri vorbitori de limba română, pentru care s-au deschis și biblioteci speciale. În cazul în care ecourile, reacțiile („feed-back”-ul, în limbajul zilei) la apariția acestui număr special de *BiblioPolis* ne vor confirma pozițiile că revista își va găsi destinatarii, și la noi, și în alte părți, vom reveni neapărat, cu plăcere, la subiect, căci, cu adevărat, merită toată atenția – și astăzi, și mîine, și în zilele ce vin.